

Kerst op zee

De Marian Maria

Met het shantykoor oefenden we voor de kerstavond het lied 'Kerst op Zee'. In de pauze kwamen de tongen los en werden er weer sterke en minder sterke kerst-op-zee verhalen opgedist. Dit bracht mij op het idee om uit nostalgische overwegingen hierover iets te schrijven in ons blad. Al zoekende op internet kwam ik een verhaal tegen, geschreven door Ed Vermeulen (Zeevaartschool Amsterdam), over kapitein J.J. Bos, onze weldoener.

Kort voor Kerstmis 1966 voer de 'Marian Maria' door Straat Messina op weg van Marseille naar Beirut. Rustig weer, goed zicht. Na het middagmaal, in de twaalf-vier wacht, kwam kapitein Jan Bos, zoals hij wel meer deed, op de brug een praatje maken. Terwijl we samen stonden te kletsen, zagen we in de verte aan bakboord een aantal vissersschepen. "Zet de telegraaf maar op stand-by voor manoeuvreren,

stuurman", zei onze 'Ouwe'. Ik keek hem niet-begrijpend aan, maar deed wat me gevraagd werd en waarschuwde tegelijkertijd de machinist van de wacht. Kapitein Bos was inmiddels naar beneden gegaan en kwam terug met een mandje, met daarin een paar sloffen sigaretten en iets dat leek op een enveloppe. Toen een van de vissersbootjes binnen gehoorsafstand gekomen was, praaiden we de visserman, zwaaiden

met de sloffen en, jawel, hij kwam min of meer langszij. Een aan een hieuwlijn vastgemaakt mandje werd neergelaten, sigaretten en de geheimzinnige enveloppe gingen eruit, en een aantal bijzonder verse vissen er weer in. We zwaaiden en riepen in ons beste Italiaans 'grazie', gaven volle kracht vooruit en vervolgden onze weg naar Beirut.

In de zomer van 2008 ging de telefoon: kapitein Bos. Hij zei dat we maar weer eens langs moesten komen. Hij was wat aan het opruimen geweest, en had een aantal voor mij interessante zaken apart gelegd. Zo gezegd, zo gedaan. Bij de klaargelegde spullen lag een kleine enveloppe, voorzien van een Italiaanse postzegel van 100 lire, een poststempel gedateerd 20 december 1966, voorzien van de naam van zijn echtgenote en het toenmalige woonadres in Alkmaar. Op de achterflap was geschreven: 'J.J.Bos, ms. Marian Maria, Straat Messina.' De inhoud, een kleurig kaartje met daarop een poes spelend met een kerstbal, met daarop gedrukt 'Heureuse Année', en de handgeschreven tekst '19-12-66. Eens kijken of de Kerstgroet uit de Straat van Messina lukt. Nogmaals m'n allerbeste wensen voor allen, Jan.' Een Kerstgroet vanuit volle zee!

De dag voor Kerstmis 1966 gingen we voor anker op de rede van Beirut. Aangezien er geen aanstalten gemaakt werden om voor de kant te gaan, werd het ons al snel duidelijk dat we de

'Ons' tegeltje

De straat van Messina (wie weet was dit het vissersbootje van toen)

COMITÉ 'KERSTFEEST OP ZEE'

Het Comité 'Kerstfeest op Zee' werd in 1947 opgericht door Jhr. Ortt en zijn twee dochters, later bijgestaan door diverse echtgenotes van koopvaardijpredikanten. Hele verenigingen zeemansvrouwen en -moeders breiden vroeger sokken, wanten, mutsen en shawls voor de zeelieden, die in weer en wind aan dek moesten zijn: het begin van de kerstdoos. Evenals de schepen is de kerstdoos in de loop der jaren gemoderniseerd. Maar de emotionele waarde ervan is steeds gelijk gebleven. Het is geen kerst aan boord zonder de kerstdoos. Zo rond tien uur op kerstochtend nodigt de kapitein alle bemanningsleden uit, naar de messroom, zijn hut of de brug, afhankelijk van de grootte van het schip en het aantal bemanningsleden. Er wordt dan koffie met gebak geserveerd en een kwartiertje later wordt de kerstdoos tevoorschijn gehaald, die vaak al een enige tijd, soms maanden, aan boord is. In de doos zit een brief aan de kapitein en bemanning en een CD met een kerstoverdenking in drie talen, ingesproken door diverse koopvaardijpredikanten. De kerstdoos bevat vooral een kerstgeschenk voor elk bemanningslid. De CD wordt beluisterd of de kapitein houdt een kort praatje, waarna de geschenken onder de bemanning worden uitgedeeld. Dat creëert het zogenaamde 'momentje thuis'. Eventjes ervaart men de warmte van thuis, dat er ook aan hen gedacht wordt. Juist dat is net voldoende om van deze dag een bijzondere te maken. Daarna volgt een gezellige en meestal vorstelijke maaltijd.

HOE KOMT DE INHOUD VAN DE KERSTDOOS TOT STAND?

In april komt de leverancier bij de voorzitter thuis met een paar dozen vol presentjes. Na een eerste selectie blijven er daar nog zo'n vijftien van over. Een aantal weken later wordt een tweede monsterzending geleverd. Het voltallige comité keurt de cadeautjes op bruikbaarheid aan boord of op meeneemwaarde naar huis, dat laatste vooral voor de buitenlandse zeelieden. Aan de hand van deze

bevindingen wordt het definitieve assortiment vastgesteld. De bestelling wordt geplaatst en eind juli wordt een en ander aangeleverd bij het coördinatiecentrum in Rotterdam-Zuid. Vanaf dat moment worden de cadeautjes ingepakt door de dames van het comité. Oorspronkelijk vond alles plaats in één van de zeemanshuizen in Rotterdam. Echter door veranderingen in deze organisaties was aldaar geen plaats meer voor de activiteiten van het comité. Gelukkig heeft de firma Gerritse IJzerwaren geheel gratis een passende ruimte ter beschikking gesteld - hulde! De drijvende kracht achter het comité is sinds jaar en dag in vertrouwde handen van Naomi en Gerard de Goede.

Tot aan vorig jaar gaf H.M. de Koningin aan twintig zeelieden een extra cadeau vergezeld van een persoonlijk geschreven kerstwens. Helaas heeft koning Willem Alexander te kennen gegeven dat hij deze traditie niet voorzet, met de explicatie "alle zeelui hebben toch een laptop!" Een betreurenswaardig en onsympathiek besluit.

HOE KOMT HET COMITÉ AAN HET GELD VOOR AL DIE CADEAUS?

Er zijn diverse bronnen: diaconieën van diverse kerken; collectes van koopvaardijdiensten in Nederland; de Nederlandse Zeemanscentrale; maritieme verenigingen; rederijen; particulieren en het Havenbedrijf Rotterdam. Elke donatie wordt met dank ontvangen!

Comité Kerstfeest op Zee
Socratesstraat 12
3076 BZ Rotterdam
Banknr.: 569309
kerstfeestopzee@hotmail.com
<http://kerstfeestopzee.nl/>

Het bordje voor 'iedereen'

De 'kist' komt aan boord

kerstdagen op zee zouden gaan doorbrengen. Zonder kerstboom, maar wel voorzien van een goed gevulde in Marseille aan boord gebrachte kerstkist, met allerhande aardige kerstfeest-op-zee geschenken, lukte het ons om, in het zicht van de haven, toch de juiste sfeer te scheppen. Onze kok zorgde voor een prima diner. We lazen een soort kerstverhaal uit één van de boeken uit de kerstkist. In gezamenlijk overleg besloten we om op vrijwillige basis in de be-

manningsmessroom 'achteruit' uitserveer- en andere restaurantwerkzaamheden te verrichten. Dit, denk ik, redelijk ongebruikelijke gebaar werd door een ieder zeer gewaardeerd. Omdat we voor anker lagen op een goede gevulde - om niet te zeggen overvolle - ankerplaats, liepen we een volledige ankerwacht. Niets mis mee, radio Luxemburg en soms Veronica (!) aan. We konden genieten van een gigantisch overweldigende sterrenhemel, waaraan bijna alle ons bekende sterrenbeelden te zien waren, alsmede

ook van een door onze goedlachse Spaanse bediende Juan rijkelijk gevulde wachttrommel. Volgens mij heb ik die kerst voor het eerst bewust de echte ster van Bethlehem gezien. Zeker is het dat ik mij nog nooit zo dicht bij de oorsprong van het kerstgebeuren had gevoeld.

Ed Vermeulen, Freerk Eggens (kader)

Ed Vermeulen, Frank Haalmeijer

www.oneindignoordholland.nl/nl-NL/verhaal/8333

De vrijwilligers

